

PORADA ŘEDITELŮ K 60. VÝROČÍ ZALOŽENÍ HYGIENICKÉ SLUŽBY

17. a 18. prosince 2012 se na slavnostním jednání na Zámku Štířín sešli ředitelé KHS a ZÚ, ředitelka SZÚ Ing. Jitka Sosnovcová a představitelé zdravotních ústavů s hlavním hygienikem a náměstkem ministra MUDr. Vladimírem Valentou, Ph.D. Jako hosté byli přítomni ministr zdravotnictví doc. MUDr. Leoš Heger, CSc., hlavní hygienik Slovenské republiky prof. MUDr. Ivan Rovný, Ph.D., MPH, a bývalí hlavní hygienici doc. MUDr. J. Kříž, MUDr. Jiří Vytlačil a MUDr. M. Vít, Ph.D., dále pak prof. MUDr. Vladimír Bencko, DrSc., emeritní přednosta Ústavu hygieny a epidemiologie 1. LF UK. Odborné společnosti reprezentovali doc. MUDr. Pavel Dlouhý, Ph.D. (Společnost hygieny a komunitní medicíny ČLS JEP), doc. Ing. Martin Dlouhý, Ph.D. (Společnost sociálního lékařství a řízení péče o zdraví ČLS JEP), MUDr. Pavla Křížová, CSc. (Společnost pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP), a doc. MUDr. Milan Tuček, CSc. (Společnost pracovního lékařství ČLS JEP). MZ reprezentovala vedle dr. Valenty ředitelka odboru MUDr. Jarmila Rázová, Ph.D.

Hlavní hygienik ČR v úvodním referátu analyzoval současnou materiální, personální a odbornou situaci hygienické služby a vysvětlil priority rozvoje služby. Patří k nim zejména důraz na primární prevenci nemocí a podporu zdraví, posílení role postgraduální výchovy a zakotvení některých nových principů primární prevence do zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Zdůraznil, že hygienická služba je integrální součástí resortu zdravotnictví a měla by mít stejné postavení jako ostatní složky. V minulých letech byl tento vývoj disproportionální. Zatímco prostředky alokované na léčebnou péči výrazně rostly, prostředků pro hygienickou službu výrazně ubývalo. Ocenil, že hygienická služba dobře obstála při řešení velkých krizových situací, jako byly povodně nebo v poslední době metanolová aféra. Poděkoval Společnosti hygieny a komunitní medicíny za

rozklad k návrhu zákona o potravinách, který podpořil stanovisko Ministerstva zdravotnictví.

Hlavní hygienik SR vzpomněl historickou událost, jakou bylo schválení zákona o hygienické a protiepidemické péči v březnu 1952, a popsal vývoj hygienické služby na Slovensku do dnešních dnů. Ocenil význam spolupráce s českými hygieniky a epidemiology a předal dr. Valentovi pamětní medaili k výročí slovenské hygienické služby.

Ministr zdravotnictví doc. Heger se v neformálním vystoupení zamyslel, zda některé problémy, které má hygienická služba, nepramení také z toho, že si občas poškodí dobré jméno u veřejnosti sama. Pro popularitu každé represivní složky je významné, jak ji společnost vnímá. Ze svých zkušeností rentgenologa pochválil konstruktivní a přátelské kontakty s představiteli hygieny záření v dobách, kdy byla součástí hygienické služby. Za problém označil skutečnost, že se z hygieny ztratily činnosti, které dnes musíme resuscitovat, např. výchova ke zdraví, ovšem v modernějším pojetí, než se prováděla v minulosti. K drastické redukci prostředků v minulých letech optimisticky poznamenal, že když vzniknou požadavky podložené důkazy („evidence based“), prostředky se jistě najdou. Každý obor, který si najde dobrou rozvojovou cestu, podle ministra nakonec najde i prostředky.

MUDr. Vytlačil vzpomněl na některé humorné situace v době svého působení na MZ a podělil se s účastníky o nové zkušenosti z nynější práce ve významné mezinárodní firmě. Podařilo se mu zde v praxi aplikovat všechny moderní zásady primární prevence nemocí a podpory zdraví. MUDr. Vít vybral pro své vystoupení vzpomínky na zajímavá mezinárodní jednání. Doc. Kříž ve sdělení Z historie hygienického humoru připomněl, že hygienici umějí nejen dobře pracovat, ale dovedou se stejně dobře i bavit. Profesor Bencko obšírně pojednal o teoretických a praktických stránkách primární prevence nemocí a podpory zdraví.

Pokračování na str. 32

PORADA ŘEDITELŮ K 60. VÝROČÍ ZALOŽENÍ HYGIENICKÉ SLUŽBY

Pokračování ze str. 15

Ve slavnostní části vystoupila také ředitelka SZÚ Ing. Sosnovcová. Zdůraznila, že síla hygienické služby roste se silou její odborné základny. Významnou roli zde hraje Státní zdravotní ústav. Doporučila zlepšit komunikaci mezi odborníky terénu a ústavu, aby se lépe vzájemně chápali a respektovali. Za SHKM ČLS JEP hovořil předseda výboru doc. Dlouhý a připomněl, že v roce 1953 vznikla Lékařská fakulta hygienická (rozdělením Lékařské fakulty UK na tři nové fakulty). Dnešní 3. LF UK je nositelkou tradic preventivně zaměřené pregraduální výchovy a její pracoviště preventivní medicíny, hygieny a epidemiologie mají silný pracovní potenciál. Důraz na primární prevenci je nezbytnou cestou k řešení stoupajících trendů řady nemocí, jako je diabetes, obezita, rakovina či kardiovaskulární nemoci. Za významné pokládá doc. Dlouhý oživení spolupráce univerzitních a terénních pracovišť při výzkumu a apeloval také na větší aktivitu hygieniků v médiích. MUDr. Křížová (Společnost pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP) konstatovala, že epidemiologie

a mikrobiologie jsou vybaveny vynikajícím know-how, ale stále víc se nedostává mladých odborníků. Upozornila na problémy s nedostatečným proplácením mikrobiologických vyšetření zdravotními pojišťovnami a na skutečnost, že vyspělé západní státy směřují k úhradě vakcinačních programů státem, zatímco ČR se vydala opačným směrem. Doc. Tuček (Společnost pracovního lékařství ČLS JEP) se připojil k řečníkům, kteří akcentovali primární prevenci. První část slavnostního setkání uzavřela dr. Helena Šebáková, ředitelka KHS v Ostravě. Nazvala své sdělení *Ab initio* a podala v něm zajímavý přehled historie a práce této hygienické stanice. Ilustrovala ho kvantitativními daty různých vyšetření a s hrdostí uvedla, že z Ostravska pocházeli tři hlavní hygienici.

Zasedání představitelů hygienické služby pokračovalo 19. prosince 2012 poradou ředitelů, které předsedal hlavní hygienik a náměstek ministra zdravotnictví MUDr. Valenta.

Jaroslav Kříž